

Riktlinjer för namngivning av gator, torg och andra allmänna platser

Alla geografiska platser så som städer, sjöar, vägar, broar, parker, byggnader med mera har ett namn. Dessa namn kallas gemensamt för ortnamn, oavsett storlek. Det är alltså inte bara "orterna" i sig som har ortnamn utan alla geografiska platser som förekommer i samhället.

Namnen är för många mer än bara en etikett på en plats. Namnen kan ha en historisk förankring och berätta om en annan tid. Namn på platser kan kopplas ihop med människors känslor och identitet. Men framför allt är namnen viktiga för att kunna orientera sig och hitta till en plats.

Vad är god ortnamnsed?

I Sverige arbetar ordsrådet med frågor som rör namnvård och entydighet. Även FN och EU har pågående arbeten med dessa frågor. Som namnet God ortnamnsed antyder gäller god sed vid namngivning. Detta är ett rättsligt begrepp som används där en nedtecknad lag inte finns och kan uttryckas som norm. Vad god ortnamnsed innebär mer ingående går att läsa om i Lantmäteriets rapport *God ortnamnsed, Ortnamnsrådets handledning i namnvård* samt i Kulturmiljölagens 1 kap 4§ som tar upp vad god ortnamnsed innebär. Paragrafen är en hänsynsparagraf vilket innebär att det inte är straffbart att inte följa den, men den uppmanar till att följas.

Kulturmiljölagen (1988:950, ändrad 2013:548)

4 § Vid statlig och kommunal verksamhet ska god ortnamnsed iakttas. Det innebär att

- hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl,
- ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte hävdvunna stavningsformer talar för annat,
- påverkan på hävdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn, och
- namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.

Namn som godkänts av Lantmäteriet ska i statlig och kommunal verksamhet användas i sin godkända form. *Lag (2013:548)*.

Vilket ansvar har kommunen?

Kommunen ansvarar för att namnge vägar, gator och allmänna platser inom detaljplanelagt område men även stadsdelar, kvarter, kommunala inrättningar, belägenhetsadresser samt vägar och gator utanför detaljplanelagt område om kommunen är vägghållare. Kultur- och naturreservat är också en del av kommunens ansvar att namnge tillsammans med Länsstyrelsen.

I Bjuvs kommun har ansvaret för namnsättning delegerats från kommunfullmäktige till byggnadsnämnden. Enligt delegationen har byggnadsnämnden ansvar för att besluta kring gator och torg vilket även tolkas gälla för kommunala byggnader och allmänna platser. Genom en namnberedningsgrupp av tjänstemän från samhällsbyggnadsförvaltningen tas förslag fram som sedan går till beslut i byggnadsnämnden.

Varför behövs en riktlinje?

Riktlinjer för att ta fram nya namn behövs för att skapa en tydlighet både internt och externt kring vad platserna och vägarna ska heta. Görs detta tidigt i processen kan förvirring undvikas i större grad, namnen kan kommuniceras utåt mot allmänheten och på så vis skapa starkare legitimitet och stärka kopplingen mellan namn och plats.

När och hur tas ett nytt namn fram?

Namnberedningen träffas en gång per kvartal samt oftare om behov uppstår. Att ta fram nya namn sker under olika delar i de olika processerna. De processer som främst kommer att skapa behov av nya namn är framtagandet av nya detaljplaner då nya kvarter, vägar, torg med mera tas fram. Men även i arbetet med nya, ombyggda och tillbyggda parker, lekplatser eller andra allmänna platser och byggnader kan behovet finnas att ta fram ett namn. I dessa projekt kan namnen behövas och efterfrågas i olika skeden i processerna.

Nya namn arbetas fram under namnberedningsmötena. Tjänstemännen har möjlighet att bjuda in ytterligare referenspersoner för att få lokalkunskap kring projektet. Vid framtagandet av nya namn ska en motivering följa som tydligt framhåller varför valet av namn gjorts.

Vilka principer gäller för framtagandet av nya namn?

De principer som efterföljs vid framtagande av namnförslag är:

- Namnberedningen ska uppdatera sig för att följa gällande riktlinjer.
- Namnberedningen kontaktar vid behov expertis eller annan språklig kompetens som anses kunna bidra i namnfrågan.
- Namnberedningen ska vid beredning av namn på kommunens egna byggnader och anläggningar samråda med den förvaltning som ansvarar för byggnaden/ anläggningen.
- Användning av personnamn bör ske med försiktighet. För att främja jämställdheten bland namngivna personer ska kvinnonamn beaktas.
- Namnet ska inte finnas sedan tidigare i kommunen.
- Namnen ska vara unika.
- Namnen ska vara lätta att skriva, uppfatta och uttala.
- Namnen ska vara korrekta ur språklig synpunkt och följa svenska skrivregler.
- Namnen ska inte vara löjliga eller fränstötande.
- Namnen ska gärna om möjligt ge koppling till platsen och till traditioner.

Processen för namnsättning

1. Namnberedningen tar fram namn efter behov
2. Stäm av så att namnet inte finns sedan tidigare i kommunen.
3. Tjänsteskrivelse upprättas
4. Remissinstanser hörs vid behov
5. Byggnadsnämnden beslutar kring ärendet
6. Namnet registreras och marknadsförs
7. Skyltar sätts upp (i de fall det behövs)

Hur når vi ut med namnen?

- Registrera i LINA, Lantmäteriets adressregister
- Kommunicera ut det via nätet, eventuell pressrelease
- Lägga ut i Google maps (gäller framför allt platser/ parker)

Namnberedningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bjuvs kommun